

בבא מציעא פה-ב

עניין: מפיך ומפי זרעך ומפי זרעך מעתה ועד עולם

ספר חסידים

קנו ואם תראה שלשה דורות ולמעלה זה אחר זה כולם תלמידי חכמים ואח"כ זרעם עמי הארץ לא תאמר דברי חכמים בטלים שאמרו לא ימוש מפיך ומפי זרעך ומפי זרע וגומ' (ישעי' ג"ט כ"א) שוב לא יפסוק התורה מהם. [א] שהרי נתחתנו במשפחה שאין דינם להיות עמהם תלמידי חכמים [ב] ואמרו חכמים [ג] רוב בנים דומים לאחי האם לכך בניהם ע"ה. כיוצא בו ליראי אלהים וחסידים שנאמר (קהלת ד' י"ב) והחוט המשולש לא במהרה ינתק ואם תראה שפוסק בדור רביעי יראי השמים וחסידים בידוע שהתחתנו במי שאין דינם להתחתן כגון שאינו ירא שמים וחסיד ולפיכך אותו הדור כך. לפיכך יתחנן אדם על עצמו ועל זרעו ועל זרע זרעו בכל יום לזווגם בזווג יראת שמים עם תורה וגמ"ח כי על שלשתן נאמר (שם) והחוט המשולש לא במהרה ינתק. כי שלש תיבות שוות בגימטריא יראת תורה

מהרש"א ח"א

כ"ל שהוא ת"ח ובנו ת"ח כו'. מאי אמר ה' אמר הקב"ה אני ערב לך בדבר זה מאי מעתה ועד עולם כו'. הקושיות וכי עד השתא לא ידע מאי מעתה ועד עולם ולמאן הוא ערב ולישנא דמחזרת ולא קאמר חוזרת [קשה] והנראה כלפי מה שאמרו צפרקי אבות והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך דלכך ת"ח קאמר הכי שיתקן עצמו ללמוד תורה אז אפשר לו לצל למקום אבותיו אבל בלי שירזו עצמו מלד ירושה לא ימלא מקום אבותיו וע"ז אמר ואני ערב צדצר שהערב בכל מקום למלוא צעזור הלוה והכא מי הוא הלוה אלא האדם עצמו חייב ללמוד תורה ולתקן עצמו והקב"ה ערב לו שישתלם לו דהיינו שיצא לידי מעלת מקום אבותיו והשתא שפיר קאמר מאי מעתה ועד עולם דהא בן ע"ה נמי כך הוא דכלימוד תורה תליא מלתא ומאי אולגמיה בן ת"ח של בן ת"ח מבן ע"ה ואמר דזהכי עדיף בן ת"ח של בן ת"ח מבן ע"ה שהתורה שלומד מחזרת ומסייעתו להגיע ולמלא מקום אבותיו שהיא אכסניא שלה דהיינו בית אבותיו וק"ל:

רוח חיים אבות פי"ב

והתקן עצמך כו' שאינה ירושה לך. אף שנאמר (דברים ל"ג, ד') "תורה וגו' מורשה קהלת יעקב". היינו לכל ישראל היא ירושה. שעל כרחך לא פסק מהם תורה. אבל לא לכל היחיד היא בירושה, אך אם תיגע תמצאנה. ואף שהתורה מחזרת על אכסניא שלה לאחר שלשה דורות כמו שאמרו בבא מציעא [פ"ה, א']: כל שהוא תלמיד חכם כו' התורה מחזרת על אכסניא שלה, ואם כן תאמר שהיא תבוא אחריו ואינך צריך להתקין עצמך לכך. לכן הורנו התנא שהוא טעות. כי זהו אך כאדם שיש לו מכיר בעל אכסניא בעיר, והוא מחזר על האכסניא להתאכסן אצלו. אך באופן אם גם בעל האכסניא חרד לקראתו לקבלו בסבר פנים יפות ומתקן את האכסניא לפניו. אבל אם האיש התנכר לקראתו, הוא שב לאחור לבקש אחר שיקבלהו בסבר נים יפות. כן התורה מחזרת היא על אכסניא שלה. אך צריך לקבלה ולתקן את עצמו לכך. ואם אינו מקבלה בסבר פנים יפות אינה מתאכסנת אצלו בעל כרחו (אב).

והנה אחי הגאון וצדיק מוה' זלמן קדוש ה', בהיותו תינוק כבר שית שאל את אחינו הגאון מהו' שמחה וצוקל"ה. הנה לפי זה שהתורה מחזרת על אכסניא שלה הנה כל ישראל צאצאי אברהם יצחק ויעקב יודעי ושומרי התורה ואיך ימצא עם הארץ בקהל ישראל. וכזאת תירץ לו כאשר כתבנו לעיל.

דברי שאול

שם מלי אמר די אמר הקב"ה אני ערב צדצר הכונה לנשים הלחיים צפיר מיקודי החוכה דכל מה שאמר הנניא צטס די זה לא ישחנה בלי ספק וז"ס אמר די אבי ערב צדצר שלא יחאר ואח"כ אמר עם מעתה ועד עולם אמר ר"י מבין וליכך חרות מחזרת על אכסניא שלה הכונה לפעניד עיפס מה שטענהי צטס הקל"ה ז"ל שאמר מליה נפלאה ההציר צצן אדם גדול שהיא משלם היום לנבין אדם גדול שאינו משלם. היוםם סואו כמו סיס סנרל צן אס סל קס ותזנן וזין אס סל עלים סאס סל קס אף סנצטעה הנצניה יס אס גדול אבל הוא כמו רגס ואח"כ צזמן מויבס אס הנקס ניכין סל אס לא חמלא לא כן חטלים סאף ללאר כחא סעוה עוד חמלא נחלס וניכין אס וכחזו כן צדאר גדול חטלסלס היריב אף סכחא דווחו כנו ולא מלאו ידס ככל זחא חסא לא הכנה יאמר כחא דווחו עוד חמלא סזרעו יהי ארס גיול אבל מי שאינו משלם היוםם אף שישעמיס יולא אור גדול אבל צצונו לעצמו לא ישאיר אחריו סירסו קייס עיכורפחיה. וזה לדעזי מה מעתה ועד עולם ואמר סתבין וליך חלויה מחזרת על אכסניא שלה והיינו סמטאיר סירכו אחריו סאף. צדווחו רצוח אחריו עיר ימלא אור גדול וארס גדול היה יולא חתנו וזהו מעתה ועד עולם היינו סעטערטו ילא הענין הזה אף צדווחו רצוח אחרי כן ורויק :